ئەخەت تۇردى

سەرسان روھ

شىنجاڭ ياشلار - ئۆسمۈرلەر نەشرىياتى

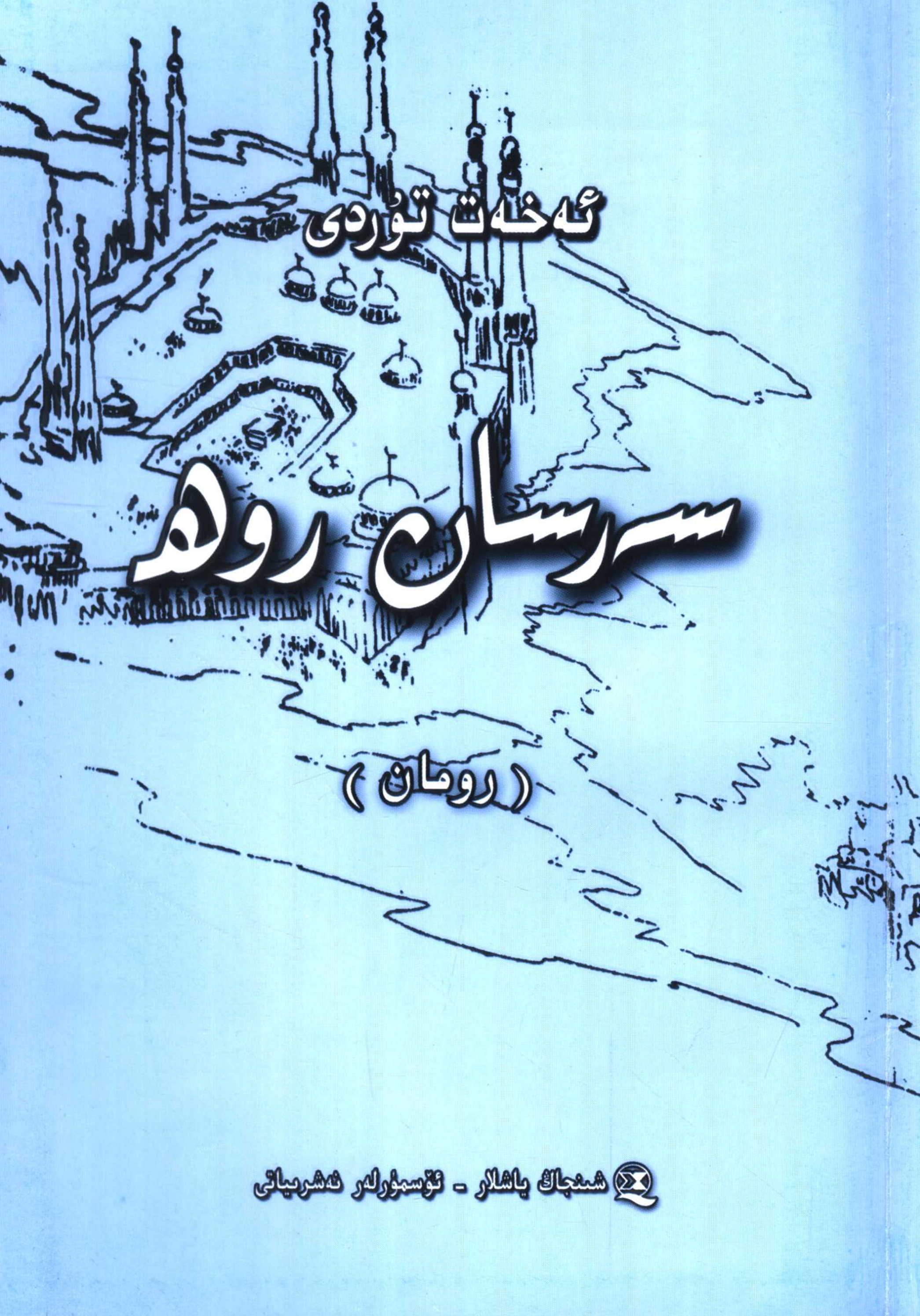

ئەخەت تۇردى

سەرسان روھ

(رومان)

شىنجاڭ ياشلار - ئۆسمۈرلەر نەشرىياتى

责任编辑：尼加提·穆合力斯
责任校对：依巴达提·亚森
封面设计：阿里甫·夏

飘荡的灵魂（维吾尔文）
（长篇小说）
艾海提·吐尔迪 著

新 疆 青 少 年 出 版 社 出 版
（乌鲁木齐市胜利路 100 号 邮编：830001）
新 疆 新 华 书 店 发 行
新疆金版印务有限公司印刷
850×1168 毫米 32 开本 15.25 印张
2006 年 5 月第 1 版 2006 年 5 月第 1 次印刷
印数：1—3000

ISBN7－5371－5420－1 定价：26.00 元
如有印刷装订问题请直接同出版社调换

مەسئۇل مۇھەررىرى: نىجات مۇخلىس
مەسئۇل كوررېكتورى: ئىبادەت ياسىن
مۇقاۋىنى لايىھەلىگۈچى: غالىب شاھ

سەرسان روھ

(رومان)

ئاپتورى: ئەخەت تۇردى

*

شىنجاڭ ياشلار - ئۆسمۈرلەر نەشرىياتى نەشر قىلدى
(ئۈرۈمچى شەھىرى غالىبىيەت يولى 100 - قورۇ، پ: 830001)
شىنجاڭ شىنخۇا كىتابخانىسىدىن تارقىتىلدى
شىنجاڭ جىڭبەن باسما چەكلىك شىركىتىدە بېسىلدى
ئۆلچىمى: 1168×850مم، 32 كەسلەم، باسما تاۋىقى: 15.25
2006 - يىل 5 - ئاي 1 - نەشرى
2006 - يىل 5 - ئاي 1 - بېسىلىشى
ISBN7 — 5371 — 5420 — 1
سانى: 1—3000
باھاسى: 26.00 يۈەن
بېسىلىشتا، تۈپلەشتە خاتالىق بولسا نەشرىياتىمىزغا ئەۋەتىڭ، تېگىشىپ بېرىمىز

«سەرسان روھ» نىڭ گۈزەل ئىستەكلىرى

«سەرسان روھ» رومانىغا سىڭگەن بۇ ئىدىيە يازغۇچىنىڭ ئارزۇسى بىلەنلا پەيدا بولغان ئەمەس. ۋەتەن تۇپرىقىنى ھەر مىنۇت، ھەر سېكۇنت ياد ئېتىش — ۋەتىنىدىن ئايرىلغان ھەربىر سەرگەردان ئۈچۈن ۋىجدانىي بۇرچ. مانا مۇشۇ ئەمەلىيەت ئاپتورنىڭ ئىزدىنىشلىرى ئارقىلىق رومانغا ئايلىنىپ، «سەرسان روھ» دېگەن نام بىلەن گۈزەل قەلبلەردىكى گۈزەل ئارزۇلارنىڭ ئىنكاسى سۈپىتىدە بىز بىلەن دىدارلاشتى.

رومانىنى ئوقۇساق، قەشقەرلىك ئاق كۆڭۈل تىجارەتچى ئاتىخان ۋە ئۇنىڭ ئوغلى ئەكبەر، شۇنىڭدەك ئالاھىدە، تەبىئىي خاسلىقى بىلەن كۆزگە تاشلىنىپ تۇرىدىغان ھېلىمشالارنىڭ ئۆز يۇرتىدىن چىقىپ، سەئۇدى ئەرەبىستانىنىڭ جىددە، مەككە شەھەرلىرىگە يېتىپ بارغۇچە ۋە ئۇ يەرلەرگە بارغاندىن كېيىن، ئۇزاق يىل تارتقان جۇدالىق ئازابلىرى، پاجىئەلىرى، جاپالىق كەچۈرمىشلىرى بىزنى چوڭقۇر ئويغا سالىدۇ.

ۋەتەنسىزلىك — ئىنسان ئۈچۈن ئەڭ زور يېتىملىك، پاناھسىزلىق. 1987 ـ يىلى گېرمانىيىنىڭ ميۇنخېن شەھىرىدە بىر ياشانغان ئۆزبېك ماڭا: «نۇرغۇن پۇل بەرسەك مۇشۇ يەردە قالامسىز؟» دېگەندە، مەن: «مەن ھەرگىز ئۆلگەن ھوجەيرە بولۇشنى خالىمايمەن. ۋەتىنىدىن، خەلقىدىن ئايرىلغان ئادەم باشنىڭ كېپىكىگە ئوخشايدۇ. مەن بۇنداق كېپەك بولۇشنى ھەرگىز خالىمايمەن» دېگەنىدىم. ئۇ، ھۆكرەپ يىغلاپ: «مەن ئون ئالتە

此为试读，需要完整PDF请访问：www.ertongbook.com

يېشىمدا ئىككىنچى جاھان ئۇرۇشىدا پىدائىيلار قوشۇنىغا ئەسكەر بولۇپ قاتنىشىپ، سوۋېت ئىتتىپاقىغا قارشى ئوق ئاتقان ۋە ئاخىرىدا مەغلۇپ بولۇپ، ۋەتەنسىز قالغانمەن. دۇنيادا مەن بارمىغان يەرلەر ئاز قالدى، پۇلۇم جىق، خوتۇن - بالىلىقمۇ بولدۇم، لېكىن مەن ئەڭ بەختسىز ئادەممەن! مەھەللەمنى، ئىشىكىمىز ئالدىدىكى تۈگمەننى ئويلىمايدىغان بىرمۇ كۈنۈم يوق. مەن — ئۆلگەن ھۇجەيرە، مەن — باشىنىڭ كېپىكى!» دېدى.

مانا بۇ «سەرسان روھ» تىكى پېرسوناژلار ئۈچۈن ئورتاق تەقدىر، ئورتاق ئازاب. چەت ئەللەردە خىلمۇخىل سەۋەبلەر بىلەن يۇرت - ماكانىدىن ئايرىلىپ، سەرگەردان بولۇپ يۈرگەن نەچچە يۈز مىڭ ئۇيغۇرلىرىمىز بار. ئۇلارنىڭ قايسىبىرى ۋەتەنسىزلىك ئازابىنى تارتمايدۇ دەيسىز؟!

بۇ تېمىدا تېخى چوڭراق بىر ئەسەر يېزىلمىغانىدى، تۇنجى بولۇپ يازغۇچى ئەخەت تۇردى «سەرسان روھ» ناملىق رومانى بىلەن بۇ بوشلۇقنى تولدۇردى.

«سەرسان روھ» — يالغۇز تېمىسى بىلەنلا داڭلىق ئەسەر بولۇپ قالماستىن، بەلكى مەزمۇنى ۋە بەدىئىي ئالاھىدىلىكى جەھەتتىمۇ زور مۇۋەپپەقىيەتكە ئېرىشكەن ئەسەر. كەڭ ھايات كۆرۈنۈشلىرى — جۇڭگو، پاكىستان، ئەرەبىستان، مىسىر تۇرمۇشى، پېرسوناژلارنىڭ خاسلىقى، تۇرمۇش يوللىرىنىڭ ئەگرى - توقايلىقى، مۇساپىردىن تارتىپ پادىشاھقىچە بولغان ئادەملەر قاتلىمىنىڭ روھىي دۇنياسى… ئوقۇرمەنلەرگە تەربىيە، زوق ۋە بىلىم بېرىدۇ؛ سۇژېت قۇرۇلمىسىدىكى دولقۇنسىمان چوڭ - كىچىك ۋەقەلەرنىڭ چىنلىقى، قىزىقارلىقلىقى كىشىنى ئۆزىگە جەلپ قىلىدۇ. پېرسوناژلارنىڭ كۆپ خىل خاراكتېر خاسلىقلىرىمۇ بىزگە قىزىق تۇيۇلىدۇ.

ئاپتور بۇ تېما ئۈستىدە ئىزدىنىپ، ئىككى قېتىم چەت

ئەللەرگە بېرىپ ، نۇرغۇنلىغان «سەرسان روھ» ئىگىلىرى بىلەن كۆپ قېتىم سۆھبەتتە بولغان . ۋەتىنىنىڭ بىر سىقىم تۇپرىقى تۇتىيا بولغان ئادەملەرنىڭ كۆز ياشلىرىنى ئۆز كۆزى بىلەن كۆرگەن ، ئاخىرقى تىنىقىدا ئانا يۇرتىنى زىكىر قىلىپ جان ئۈزگەن مۇساپىرلار توغىرىسىدىكى نۇرغۇن ھېكايىلەرنى ئاڭلىغان… شۇڭا بۇ رومان ھەم تۇرمۇش چىنلىقىغا ، ھەم بەدىئىي چىنلىققا ئىگە بولغان .

«سەرسان روھ» تېمىسىنى يورۇتۇپ بېرىش — بىر جاپالىق ، مەسئۇلىيەتچانلىقى كۈچلۈك ئەمگەك . تالانتلىق يازغۇچى ئەخەت تۇردى كۆپ تەرەپلىمىلىك ئىزدىنىشلىرى ، بىباھا مېھنىتى ئارقىلىق ۋەتەن تېمىسىدا يېزىلغان بۇ رومانىنى خەلقىمىزگە تەقدىم قىلىپ ، ئەدەبىيات - سەنئەت ساھەسىدە كاتتا ئىش قىلدى .

«سەرسان روھ» بىر گۈزەل روھقا — ۋەتەنپەرۋەرلىك روھىغا ئۇقۇلغان مەدھىيە كۈيى . بۇ رومان ئۆزىنىڭ ئالاھىدە قىممىتى ۋە مۇۋەپپەقىيىتى بىلەن ۋەتەنپەرۋەرلىك تېمىسىدا يېزىلغان ئېسىل رومانلار قاتارىدىن ئورۇن ئالغۇسى .

زوردۇن سابىر

1998 - يىل 7 - ئاينىڭ 25 - كۈنى ، ئۈرۈمچى

بۇ كىتابىمنى ئانا يۇرتتىن ئايرىلىپ، چەت ئەللەردە مۇھاجىرەتتە تۇرۇۋاتقان بارلىق ۋەتەنداشلارغا بېغىشلايمەن.

— ئاپتور

غېرىب دەردىنى غۇربەتتە ئادادىن سورا ،
ۋىسال قەدرىنى ئاشىق گادادىن سورا ،
ۋەتەنسىز ھاياتتا نە مەنە ، نە تەم ،
بۇنى ئۆز ئېلىدىن جۇدادىن سورا !

— ئابدۇرېھىم تىلەشوف ئۆتكۈر

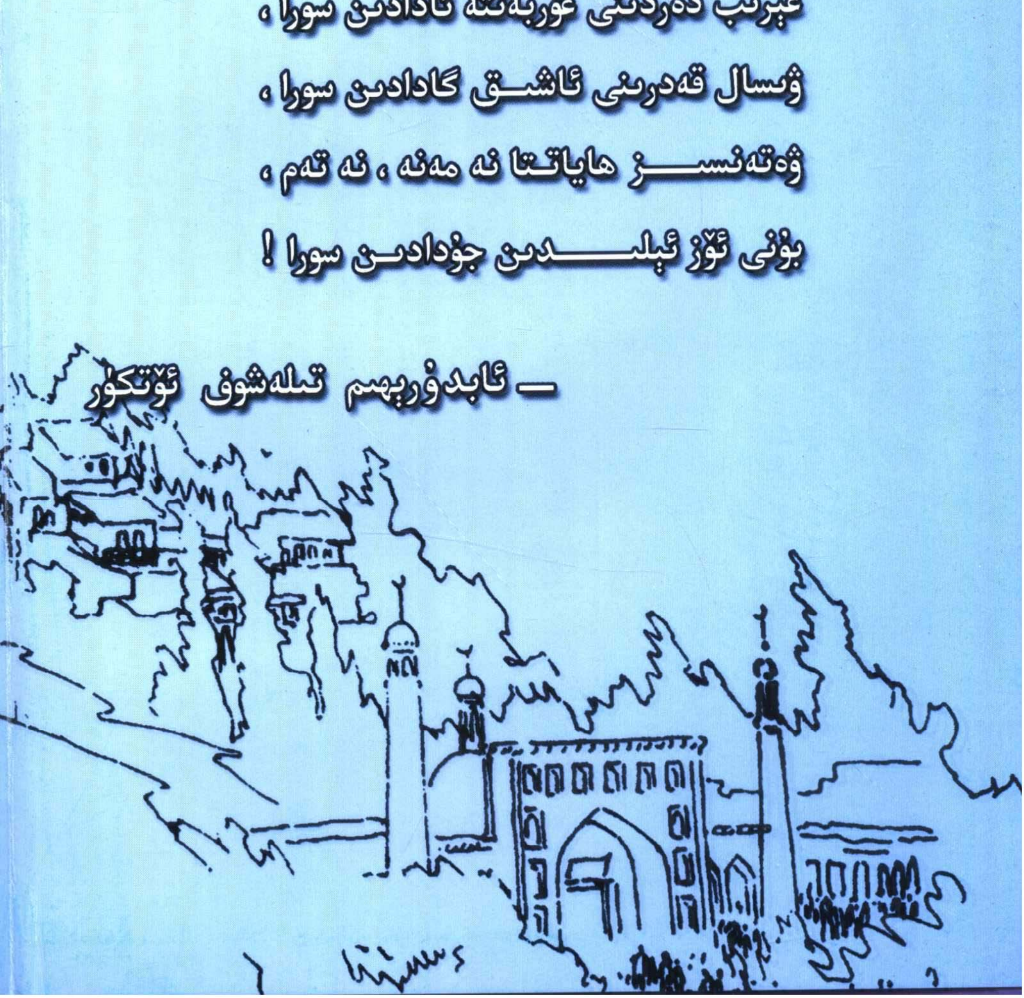

ئەخەت تۇردى

(2006 - يىل)

مۇندەرىجە

بىرىنچى قىسىم

دېڭىزغا تۇتاشقان يوللار

بىرىنچى باب ھەج ئىشقى 3
ئىككىنچى باب خەيرخوش، ئەزىزانە قەشقەر! ··· 19
ئۈچىنچى باب مىڭتېپكە داۋىنىدىكى جۇدۇن······ 50
تۆتىنچى باب قىمارۋازنىڭ ھېكايىسى 71
بەشىنچى باب تاغ قاراقچىلىرى 87
ئالتىنچى باب تىنچسىز كۈنلەر 109
يەتتىنچى باب تۇيۇقسىز غايىب بولۇش 122
سەككىزىنچى باب لاھور تۈرمىسىدە 134
توققۇزىنچى باب غېرىب كېپەن پالۋان 152
ئونىنچى باب كاراچىدىكى تەقەززالىق......... 163
ئون بىرىنچى باب ئۈمىد ساھىلى 188

ئىككىنچى قىسىم

قۇياش سۆيگەن يەر

بىرىنچى باب تاۋاپچىلار 205
ئىككىنچى باب مەككىدىكى مۇساپىرلىق.............. 236

ئۈچىنچى باب ھۈنەرلىك قول — گۆھەرلىك قول…… 259
تۆتىنچى باب شاھانە ماكان ………………………… 284
بەشىنچى باب مىسىردىن كەلگەن ئەلچى ………… 301
ئالتىنچى باب ئىشق سەۋداسى ………………… 318
يەتتىنچى باب غايىب بولغان مەشۇق ……………… 347
سەككىزىنچى باب يىلان ۋەقەسى ……………… 372
توققۇزىنچى باب شاھ ھۇزۇرىدا ……………… 391
ئونىنچى باب «شىركىتى سالام» ……………… 410
ئون بىرىنچى باب نەدىسەن، ئانا ماكان؟ ………… 430
ئون ئىككىنچى باب شاپائەت ۋە ئاداۋەت ………… 448
ئون ئۈچىنچى باب ئىلاھىي سۆيگۈ ……………… 462

此为试读,需要完整PDF请访问: www.ertongbook.com

بىرىنچى قىسىم

دېڭىزغا تۇتاشقان يوللار

بىرىنچى باب

ھەج ئىشقى

1

تومۇز كۈنلىرىنىڭ ئىسسىقى خۇددى مۇشۇ قاپچىغاي رەستى-
گە تىقىلىۋالغاندەك ، ئاتىخانىنىڭ يىپەكچىلىك دۇكىنى ھۆپۇلدەپ
كەتتى . ئۇ ، بىردەم غاز پىيىدىن ياسالغان يەلپۈگۈچ بىلەن
ئۆزىنى يەلپۈپ باقتى ، بىردەم مۇشۇ رەستىدە يۈگۈر - يېتىم
ئىشلارنى قىلىدىغان ھېلىقى شادا پاچاق دەرۋىش باقىغا مۇزدەك
دوغ ئەكەلدۈرۈپ ئىچىپمۇ باقتى ، لېكىن سەگىمىدى ، تەشنالىقى-
مۇ قانمىدى ، ئىچ - ئىچىدىن ئىسسىق ئۆرلەپ ، تىنىقىمۇ ئۆزىگە
ئوتتەك بىلىنىپ كەتتى . ئاخىر ئۇ ، دۇكاننى تاقىدى ، ئۆيگە
كىرىپ مەنزەردىكى سالقىن ئايۋاندا دەم ئېلىپ ، سەگىدەپ چى-
قىش نىيىتىگە كەلدى .

يېشى ئەللىككە تاقىغان ، گىجىك ساقىلىنى چىرايلىق ياسى-
تىپ ، بېشىغا كۆك مانپۇ دوپپا ، ئېگىنىگە ئىنچىكە قارا يوللۇق
ئاق پاخچۇ يەكتەك ، پۇتىغا قارا شاۋرۇندىن تىكىلگەن يۇمشاق
شىپەك كەش كىيگەن ئوتتۇرا بوي ، مېھرى ئىسسىق بۇ ئادەم
ھېيتگاھ جامەسىنىڭ ئالدىدىن ئۆتتى ۋە قەدەمدە بىر ئۇچرىغان
تونۇشلارغا ئىللىق سالام بېرىپ ، جانان كوچىسىنىڭ دوقمۇشىغا
كەلگەندە ، بىرسى چاقىرىپ قالدى . ئۇ ، ئاۋاز چىققان تەرەپكە
قارىۋىدى ، ياخاق سارىيىنىڭ يېنىدىكى دۇكاندىن بېشىنى چىقى-
رىپ ، قول ئىشارىتى قىلىۋاتقان تاش قارىينى كۆردى .

ئۇلار سالاملاشتى، تاش قاري ئاتىخانغا ئەنجۈر ياغىچىدىن ياسالغان ئويما گۈللۈك قاتلىما ئورۇندۇقنى قويۇپ بەردى، ئورۇندۇقنىڭ ئۈستىگە بىر پارچە قۇراق كۆرپە سېلىنغانىدى.

— پاھ - پاھ، كۈن ئەجەب ئىسسىپ كەتتى دېسىلە، — دېدى تاش قاري قولىدىكى قومۇش يەلپۈگۈچنى ئاتىخانغا ئۇزىتىپ، — ئۆزلىرىمۇ دۇكاندا ئولتۇرالماپلا - دە!

ئۇ، پەشتاختىنىڭ ئاستىدىن ئەجدىھا گۈللۈك جانان چەينەكنى ئېلىپ، ئىككى پىيالىگە چاي قۇيدى. ھورى كۆتۈرۈلۈپ تۇرغان چايدىن لاچىندانە بىلەن قەلەمپۇرنىڭ ئۆتكۈر ھىدى ئەتراپقا تارىدى.

— بۇنداق ئىسسىقتا چايدىن باشقىسى تەشنالىقنى قاندۇرالمايدىكەن، — دېدى تاش قاري ئاتىخانغا پىيالىنى سۇنۇپ، — قېنى خوش، چايغا ئىلتىپات قىلسىلا!

تاش قاري ئاتمىش ياشقا يېقىنلىغان، ئېگىز بوي، قاتما كەلگەن، كېلىشەڭگۈ، سۆلكەتلىك ئادەم ئىدى. ئۇ، بېشىغا زەيتۇن رەڭلىك شايى دوپپا كىيىپ، ئېگىنىگە ئاق چۇچۇنچىدىن كىرتىك ياقىلىق ئۇزۇن كەمزۇل كىيىۋالغان، كەمزۇلنىڭ مەيدە يانچۇقىغا سېلىنغان قىيام سائەتنىڭ سېرىق زەنجىر بېغى چاپاننىڭ تۈگمىسىگە ئىلىپ قويۇلغانىدى.

تاش قارىينىڭ دۇكىنى بۇ ئەتراپتا خېلى نامى بار دۇكان ئىدى. گەرچە ئۇنىڭدىن بىرلا قاراپ ۋاھ دېگۈدەك بىرەر ئەتىۋار نەرسىنى تاپقىلى بولمىغان بىلەن، ئەمما ئىزدەپ كەلگەن ھاجەتمەنگە ھەرقانداق نەرسە تېپىلاتتى. چوڭى كۆمۈش شامداندىن كىچىكى سەدەپ تۈگمىگىچە، ھەتتا مايلامچىلار ئىشلىتىدىغان قارىگۈلدىن تارتىپ، يىڭنە - ئويماق، پىسلداق - ئىلگەككىچە بار ئىدى. لازىم بولغانلارغا كونا زامانىنىڭ دات باسقان يارماق - داچەنلىرىگىچە تېپىلاتتى. دۇكاننىڭ ئۈستى تەرىپىگە تۇلكە، داۋىغان، سۇغۇر تېرىلىرى بىلەن بىللە ھەر خىل

نوگاي ـ قاپاقلارغىچە ئىسلىغانىدى . بۇلارنىڭ ئىچىدە ، بوۋاقلار-
نىڭ قىرقىنى چىقارغاندا ئىشلىتىدىغان مەخسۇس نوگايدىن تار-
تىپ ، ناس قاپىقى ۋە كەپتەرۋازلار ئىشلىتىدىغان غوڭ قاپاققىچە
بار ئىدى...

ئەڭ مۇھىمى ، تاش قارىينىڭ يۇقىرى ـ تۆۋەندە تونۇش ـ
بىلىشلىرى كۆپ ھەم ئۆزىمۇ خۇش پېئىل ، چىقىشقاق بولغاچقا ،
بۇ كۆرۈمسىز ، ئاددىي دۇكاننى مۇشۇ شەھەردىكى يېڭى خەۋەر ،
يېڭى ئۇچۇرلارنىڭ مەركىزى دېيىشكە بولاتتى . ئۇنىڭ مانا شۇ
قۇراق كۆرپىلىك قاتلىما ئورۇندۇقىدىن ھەمىشە ئادەم ئۈزۈل-
مەيتتى ، ئەجدىھا گۈللۈك چەينەكىدىمۇ قىش ـ ياز ئۈزۈلمەي ،
خۇش پۇراق چايلار دەملىنىپ تۇراتتى .

— خوش تەقسىر ، ئۆزلىرىنىڭ ھەجگە بېرىش ئىشلىرى
قانداق بولۇۋاتىدۇ ؟— سورىدى تاش قارىي بىر پىيالە چاي ئىچىد-
لىپ بولغاندىن كېيىن ،— بىرەر خۇش خەۋەر بارمۇ ؟

— يوقسۇ ، تاش قارىيكا ، — دېدى ئاتىخان بىر خىل ئىزتى-
راپلىق تۈيغۇ بىلەن ، — پېقىرنىڭ تەلىيى تەتۈر ئىكەن ، چەك
چىقمىدى ، ھەممە ئىش تۈگىدى !...

— چەك چىقمىدى دېسىلە ! — دېدى تاش قارىي دىكىنگەن
ھالدا كۆڭلى يېرىم بولۇپ ، — لېكىن ئامال قانچە ، كونىلاردا
«چەككە چىكىلدىماڭ» دېگەن گەپ بار . ئاڭلىسام ، بۇ قېتىمقى
چەك تارتىشنى ھاكىم تۇرسۇن ئېلى ئۆزى قىپتۇ دەيدىغۇ ،
راستمۇ ؟

— راست ، ئۇلۇشكۇن جىددىي ئۇقتۇرۇش قىپتۇ ، — دەپ
چۈشەندۇرۇشكە باشلىدى ئاتىخان ، — ئالدىراپ يامۇلغا بارساق ،
شۇ ئىش ئىكەن ، تۇرسۇن ئېلى ھاكىم ئۆز قولى بىلەن چەك
تارتتى ۋە : «بۇ يىلقى ھەجگە چەك چىققانلار بارىدۇ ، چەك چىقمى-
غانلار كېلەر يىلى نۆۋەت كۈتىدۇ» دېدى . چەك ئالغانلار ناھايىتى
كۆپ ، لېكىن چىققانلار بەكمۇ ئاز...

— ئاڭلىسام، نەدىكى ئادەملەرگە چەك چىقىپ، بېشى ئاسمانغا يەتكەن ئوخشايدۇ. ياپچان، ئوغۇساق، تاشمىلىق تەرەپلەردىن كەلگەن سەھرالىق بايلارنىڭ بىر نەچچىسىگە چىقتى دەيدىغۇ!

— ھەي!... — دەپ ئۇلۇغ - كىچىك تىندى ئاتىخان، — بەندە نىيەت قىلغان بىلەن ئىشنىڭ روياپقا چىقمىقى ئاللانىڭ ئىرادىسىگە باغلىق ئوخشايدۇ!

ئاتىخاننىڭ يۈرىكى ئۈمىدسىزلىككە تولۇپ، بېشىمۇ لەسسىدە چۈشۈپ كەتتى.

— ئەلۋەتتە شۇنداق، تەقسىر! — دېدى تاش قارىي ئاتىخان تەرەپكە تېخىمۇ يېقىنراق سىلجىپ، — لېكىن بۇ، سەۋەبلىك ئالەم، سەۋەب قىلسا پۈتمەيدىغان ئىش يوق. سەۋر قىلسىلا ئاتىخان، ئاللاتائالا ھەمىشە سەۋر قىلغۇچىلار بىلەن بىللە. سىلىنىڭ نىيەتلىرى دۇرۇس، بۇنداق خاسىيەتلىك، قۇتلۇق ئىشنى كۆڭلىگە پۈككەن ئادەمنى ئاللاتائالا ھەرگىز نائۈمىد قويمايدۇ!

— دوتەي يامۇلىدىكى بىر بۇرادىرىمىز يول مېڭىپ باقاي دەۋاتىدۇ، — دېدى ئاتىخان ئاخىر بېشىنى كۆتۈرۈپ، ئاز - تولا ئۈمىدلەنگەن ھالدا، — شۇنىڭدىن بىرەر ياخشى خەۋەر بولۇپ قالارمىكىن دەپ تۇرۇۋاتىمەن.

— ئۈمۇ بوپتۇ، — دېدى تاش قارىي دەرھال ئىپادە بىلدۈرۈپ، — لېكىن يول دېگەننىڭ ئېپىنى تېپىپ، ئەركەك - چىشىسىنى ئايرىپ ماڭمىسا، ئىش ۋۇجۇدقا چىقمايدۇ. مەن سىلىگە بىر مەسلىھەت بېرەي... — ئۇ ئاتىخاننىڭ قۇلىقىغا خېلى ئۇزاق پىچىرلىدى، پىچىرلاپ بولۇپ، يەنە ئەتراپقا گۇمان بىلەن قاراپ قويدى.

— رەھمەت، تاش قارىيكا، — دېدى ئاتىخان ئورنىدىن تۇرۇۋېتىپ، — خۇدا يولىدا قىلغان بۇ ياخشىلىقلىرىنى ھەرگىز يەردە قويمايمەن. بۇ ئىش ئۈچۈن نېمە كەتسە مەن رازى!...

ئاتىخان ئۈمىد بىلەن ئۈمىدسىزلىك، خۇشاللىق بىلەن

此为试读，需要完整PDF请访问：www.ertongbook.com